

№2 қосымша
Бас дәрігердің
2023жылғы «_01_» маусымдағы
№_187_бүйрығымен
"БЕКІТІЛГЕН"

**«Қызылорда облысының
денсаулық сақтау
басқармасының «Шиелі
аудандық көп бейінді
орталық ауруханасы»
шаруашылық жүргізу
құқығындағы коммуналдық
мемлекеттік кәсіпорны
қызметкерлеріне арналған
сыбайлас жемқорлық
қақарсы іс-қимыл жөніндегі
нұсқаулық**

2023 ж.

Мазмұны

1-тарау. Қолданылу аясы	3
2-тарау. Глоссарий.....	3
3-тарау. Жалпы ережелер	4
4-тарау. Сіздің сыйбайлас жемқорлыққа қарсы тұру	7
туралы шешім қабылдағандағы әрекеттеріңіз.....	7
5-тарау. Сыйбайлас жемқорлық сипатындағы жағдай кезіндегі жұмыскерлердің	8
іс-қимыл алгоритмі	8
6-тарау. Қарауындағылардың сыйбайлас жемқорлық құқық бұзушылығы үшін басшылардың жауапкершілігі.....	8
7-тарау. Корытынды ережелер	11

1- тарау. Қолданылу аясы

1. Бұл Нұсқаулық сыйайлас жемқорлық бағытындағы әрекеттерге анықтама береді, сыйайлас жемқорлық сипатындағы жағдай туындаған жағдайда «Шиелі аудандық көп бейінді орталық ауруханасы» ШЖҚ КМҚ жұмыскерлерінің іс-кимыл тәртібін белгілейді.

2. Осы құжатпен ұйымның барлық құрылымдық бөлімшелерімен лауазымды тұлғалары міндетті түрде танысып шығып, қолданулары тиіс.

3. Осы Нұсқаулықта келтірілген талаптар ең қажетті бастапқылары болып табылады және олар нақты бір жағдайда толық және/немесе шектеулі талаптар ретінде қарастырылмауы тиіс.

2-тарау. Глоссарий

4. Осы Нұсқаулық тапайдаланылатын негізгі ұғымдармен қысқартулар:

• **Сыйайлас жемқорлық-жауапты мемлекеттік лауазымды атқаратын адамдардың, мемлекеттік функцияларды орындауға уәкілеттік берілген адамдардың, мемлекеттік функцияларды орындауға уәкілеттік берілген адамдарға теңестірілген адамдардың, лауазымды адамдардың өздерінің лауазымдық (қызметтік) өкілеттіктерін және соған байланысты мүмкіндіктерін жеке өзі немесе делдалдар арқылы жеке өзіне не үшінші тұлғаларға мүліктік (мүліктікемес) игіліктермен артықшылықтар алу немесе табу мақсатында заңсыз пайдалануы, сол сияқты игіліктер мен артықшылықтарды беру арқылы осы адамдарды парага сатып алу.**

• **Сыйайлас жемқорлыққа қарсы іс-кимыл** – сыйайлас жемқорлыққа қарсы іс-кимыл субъектілерінің өз өкілеттіктер ішегіндегі сыйайлас жемқорлықтың алдын алу, оның ішінде қоғамда сыйайлас жемқорлыққа қарсы мәдениетті қалыптастыру, сыйайлас жемқорлық құқық бұзушылықтарды жасауға ықпал ететін себептер мен жағдайларды анықтау және жою жөніндегі, сондай-ақ сыйайлас жемқорлық құқық бұзушылықтарды анықтау, жолын кесу, ашу және тергеп-тексеру және олардың салдарларын жою жөніндегі қызметі.

Лауазымды адам -тұрақты, уақытша немесе арнайы өкілеттік бойынша билік өкілінің функцияларын жүзеге асыратын немесе мемлекеттік органдарда, квази мемлекеттік сектор субъектілерінде, жергілікті өзін-өзі басқару органдарында, сондай-ақ Қазақстан Республикасының Қарулы Күштерінде, басқада әскерлерімен әскери құралымдарында ұйымдық-өкімдік немесе әкімшілік-шаруашылық функцияларды орындаудын адам.

• **Мұдделер қактығысы** – жауапты мемлекеттік лауазымды атқаратын адамдардың, мемлекеттік функцияларды орындауға уәкілеттік берілген адамдардың, оларға теңестірілген адамдардың, лауазымды адамдардың жеке мұдделерімен олардың лауазымдық өкілеттіктері арасындағы қайшылық, мұндай жағдайда аталған адамдардың жеке мұдделері олардың өз лауазымдық міндеттерін орындаудына және (немесе) тиісінше орындаудына алып келуі мүмкін.

• **Пара** – мемлекеттік функцияларды орындауға уәкілеттік берілген адамнемесе оған теңестірілген адам немесе жауапты мемлекеттік лауазымды атқаратын адам немесе лауазымды адам, сол сияқты шет мемлекеттің немесе халықаралық ұйымның лауазымды адамы жеке өзі немесе делдал арқылы алатын ақша, бағалы қағаздар, өзге де мүлік, мүлікке құқықтар немесе мүліктік сипаттағы пайда.

• **Параны қорқытып алу**-адамның параберушінің немесе ол өкілі болып табылатын адамдардың заңды мұдделеріне нұқсан келтіруі мүмкін әрекеттер жасау қатерімен параны талап етуі не құқық қорғау мұдделері үшін зиянды салдардың алдын алу мақсатында ол пара беруге мәжбүр болатын жағдайларды қасақана жасауы.

3-тарау. Жалпы ережелер

5. Қазақстан Республикасында пара алу және беру әрекеттері заңға қайшыжәне бұл жағдайларда Қылмыстық кодекс пен Әкімшілік құқық бұзушылық туралы кодекс қолданылады.

Егер ақша, өзге мүлік, материалдық қызмет көрсету түріндегі мүліктік пайдалана алатын адамның келісімімен оның туыстарымен жақындарына берілсе немесе егер ол бұған қарсылық білдір месе және өзінің қызметтік өкілеттігін пара берушінің пайdasына пайдаланса, лауазымды адамның іс-әрекетін пара алушеп саралау керек.

Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасына сәйкес ақшамен, бағалы қағаздармен және өзге де мүлікпен қатар, өтеусіз көрсетілетін, бірақ төлеуге жататын мүліктік сипаттағы пайда (туристік жолдамалар беру, пәтер жөндеу, саяжай салу және т.б.) пара алу және коммерциялық сатып алу нысанасы болуы мүмкін.

Мүліктік сипаттағы пайдадеп, атап айтқанда ,берілетін мүліктің, жекешелендірілетін объектілердің құнының төмендетілуі, жалдау төлемдерінің, банк несиelerін пайдаланғаны үшін төленетін пайыздық мөлшерлемелердің азайтылуы түсіндіріледі.

6. **Пара алу және пара беру**, бір қылмыстық модельдің екі қарама-қарсыжағы, егер пара туралы айтатын болсақ, бұл пара алатын адамның (пара алушы) және оныберетін адамның (пара беруші) барекенін білдіреді.

Пара алу – ең қауіпті лауазымдық қылмыстардың бірі, әсіресе егер оны адамдар тобы жасаса немесе қорқытып алумен бірге жүретін болса, ол лауазымды адамның заңды немесе заңсыз әрекеттері (әрекетсіздігі) үшін артықшылықтар алумен пайда көруден тұрады.

Параберу-лауазымды адамды заңды немесе заңсыз әрекеттер (әрекетсіздік) жасауға көндіруге немесеберушінің пайdasына, оның ішінде жалпы қамқорлығы немесе қызмет бабында бетімен кетушілік үшін қандай дабір артықшылықтар беруге, алуға бағытталған қылмыс.

Параны сандары келесі дейболуы мүмкін:

- заттар, ақша, оның ішінде: валюта, банк чектері және бағалы қағаздар, асылметалдармен тастардан жасалған бұйымдар, автомашиналар, тамақөнімдері, бейнетехника, тұрмыстық құралдар және басқа да тауарлар, пәтерлер, саяжайлар, қала сыртындағы үйлер, гараждар, жер участелері және басқа да жылжымайтын мүлік;
- пайда көздеу: емдеу, жөндеу және құрылыш жұмыстары, санаторийге және туристік жолдамалар, шетелдік сапарлар, ойын-сауық және басқа да шығындарды ақысыз алу немесе төмендетілген бағамен төлеу.
- параның бүркемеленген түрі -іс жүзінде жоқ борышты өтеу түріндегі банктік қарыз, төмендетілген баға мен сатып алынған тауарларды төлеу, тауарларды жоғары бағамен сатып алу, парапорға, оның туыстарына, достарына жалақы төлеу үшін жалған еңбек шарттарын жасасу, жеңілдікпен несие алу, дәрістер, мақалалар мен кітаптар үшін қаламақыны негізсіз көтеру, казинодагы "кездейсок" ұтыс, борышты кешіру, жалдау ақысын азайту, кредит бойынша пайыздық мөлшерлемелерді ұлғайту және т.б.
- Мұдделер қақтығысын болғызыбау немесе реттеу туралы шектеулерді, тыйым салуларды және талаптарды, сыйбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар жасауға көндіру мақсатындағы өтініштер туралы жалдаушының (жұмысберушінің) өкілін хабардар ету міндетін, сыйбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл мақсатында белгіленген өзге де міндеттерді сактау маңызды.

Айта кететін жайт, кейбір сөздерді, екі ұшты ойлар мен ым-ишар атты айналадағылар параберу туралы өтініш (тұспал) ретінде қабылдауы мүмкін.

Мұндай екі ұшты ойларға, мысалы, мыналар жатады:

- "Мәселені шешу қын, бірақ шешуге болады";
- "Құрғақ қасық ауыз жыртады";
- "Келісіп көрейік";
- "Салмақтырақ дәлелдер қажет";
- "Істіңмән-жайын талқылау керек";
- "Аленді не істейміз?" жәнет.б.

Ұйымдардың өкілдерімен және азаматтармен, әсіресе олардың пайдасына лауазымды тұлғалардың шешімдері мен іс-әрекеттеріне байланысты белгілі бір тақырыптарды талқылау пара беру туралы өтініш ретінде де қабылдануы мүмкін.

Мұндай тақырыптарға мысал келтірсек:

- Жалақының төмен деңгейі және қандайда бір мұқтаждарды өтеуге ақша қарожатының жетіспеуі;
- Қандайда бір мүлікті сатып алуға, қандайда бір қызметті алуға, туристік сапарға баруға ниет білдіру;
- Лауазымды адамның туыстарында жұмыстың болмауы;
- Лауазымды адамның балаларының білім беру мекемелеріне түсу қажеттілігі және т.б.

Лауазымды адамнан түсетін белгілі бір ұсыныстар, әсіресе егер олар ұйымдардың өкілдеріне және пайдасы олардың шешімдері мен әрекеттеріне байланысты азаматтарға бағытталған болса, пара беру туралы өтініш ретінде қабылдануы мүмкін. Бұл мұндай ұсыныстар жақсы ниеттен туындаған және

шенеуніктің жеке пайдасына қатысы болмаған жағдайда орын алуы ықтимал. Мұндай ұсныстыарға, мысалы, келесілер жатады:

- Лауазымды тұлғаға және (немесе) оның туыстарына жеңілдік беру;
 - анықталған бұзушылықтарды жою, мемлекеттік келісімшарт шеңберінде жұмыстарды орындау, қажетті құжаттарды дайындау үшін нақты компанияның және (немесе) сарапшылардың қызметтерін пайдалану;
 - нақты қайырымдылық қорына ақша салу;
 - нақты спорт командасына қолдау көрсету жәнет.б.
- 1. Сыбайлас жемқорлық және коммерциялық парага сатып алушың ықтимал жағдайлары, сондай-ақ мінез-құлық қағидалары бойынша ұсныымдар.**

Арандату:

Қызмет алу үшін жүгінген азаматтар, бөлімше қызметтің тексеруді жүзеге асыратын лауазымды тұлғалар тараپынан ықтимал арандатуларды болдырмау үшін:

- Келушілер орналасқан қызметтің күй-жайларды және жеке заттарды (киім, портфель, сөмке және т.б.) қараусыз қалдырмаңыз);
- Келуші кеткен нен кейін жұмысорнынан немесе жекезаттар ішінен қандай да бір бөгде заттар табылған жағдайда, өз бетіңізben ешқандай іс-қимыл жасамай, дереу басшылыққа мәлімденіз.

Параны қорқытып алу:

- Мейлінше сақболыңыз, сыпайылық сақтаңыз, ешкімге жағынуға тырыспаңыз, параны және/немесе коммерциялық параны қабылдаудан үзілдікесілді бас тарту немесе алуға дайын болу ретінде түсіндірілуі мүмкін асығыс мәлімдемелер жасамаңыз;
- сізге ұснылған шарттарды мұқият тыңдалап, есте сақтаңыз (сомалардың мөлшері, тауарлардың атауы және қызметтердің сипаты, параны берумерзімдері мен тәсілдері, коммерциялық парага сатып алу нысаны, мәселелерді шешу дәйектілігі);
- пара және/немесе коммерциялық парага сатып алу нысанасын беру уақыты мен орны туралы мәселені келесі әңгімеге дейін ауыстыруға тырысып, келесі кездесу үшін Сізге жақсы таныс орынды ұсныңыз;
- әңгіме барысында бастама көтерменіз, көбірек "қабылдауға тырысыңыз", сұхбаттасуышының "ашылып сөйлеуіне" мүмкіндік беріңіз, одан мүмкіндігінше көп ақпарат алыңыз;
- пара беруге немесе коммерциялық парага сатып алуға келісім берген жағдайда, Сіздің мәселенізді шешудің кепілдіктері туралы сұраңыз;
- егер Сізде диктофон болса, пара және/немесе коммерциялық парага сатыпалу туралы ұснысты (жасырын) жазыпалуға тырысыңыз;
- осы факт туралы жоғары тұрған басшылыққа қызметтік жазба түрінде баяндаңыз;
- дайындалып жатқан қылмыс туралы жазбаша немесе ауызша түрде сыйбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл жөніндегі уәкілетті органға немесе Call-орталыққа (1424) жүгініңіз.

Мұddeлелер қақтығысы:

- мұдделер қақтығысының кез-келген мүмкіндігіне мұқият болыңыз;
- мұдделер қақтығысының туындау мүмкіндігіне жол бермеу шараларын қабылданызы;
- туындаған мұдделер қақтығысы туралы немесе оның туындау мүмкіндігі туралы Сізге белгілі болған сәтте өзініздің тікелей бастығыңызға жазбаша нысанда хабарлаңыз;
- тікелей басшының келісімі бойынша туындаған мұдделер қақтығысын еңсеру жөнінде шаралар қабылданызы;
- мұдделер қақтығысының тарабы болыпта былатын қызметкердің қызметтік жағдайын өзгертіңіз, тіпті белгіленген тәртіппен қызметтік міндеттерін орындаудан шеттетугеде болады және (немесе) қызметкер мұдделер қақтығысының туындауына себеп болған пайдадан бастартуы қажет;
- қызметтік тәртіпті сақтау және мұдделер қақтығысын реттеу жөніндегі комиссия құрылуы тиіс.

Әр адам өз шешімін еркін таңдай алады. Бірақ еркін адам болғанымен, ол қылмыстың жазалануы тиісекенін түсінбеуі мүмкін емес

4-тaraу. Сіздің сыйбайлас жемқорлыққа қарсы тұру туралы шешім қабылдағандағы әрекеттеріңіз

2. Өз қалауынызben ауызша немесе жазбаша түрде сыйбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл жөніндегі уәкілетті органға немесе Call-орталыққа (1424) жүргіне аласыз.
3. Сыйбайлас жемқорлық сипатындағы құқық бұзушылық туралы хабарлауны сандарының бірі жасырын жүргіну болып табылады. Бұлжағайда өтініш беруші аты-жөнін бүркемелеуге байланысты жауап ала алмайды, ал қылмыстуралы жасырын өтініштің өзі, мұндай өтініште дайындалып жатқан немесе жасалған қылмыстық құқық бұзушылықтар туралы мәліметтер бар жағдайларды қоспағанда, қылмыстық іс қозғауға себеп бола алмайды.
4. Параны қорқытып алу жағдайында Сізге сыйбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл жөніндегі уәкілетті органға жүргіну және параны немесе коммерциялық параны қорқытып алу фактісі туралы төмендегілерді көрсетіп өтініш жазу қажет:
 - Лауазымды тұлғалардың қайсысы (тегі, аты, әкесінінаты, лауазымы, мекеменің атауы) Сізден қорқытып пара талап етеді немесе коммерциялық құрылымдар өкілдерінің қайсысы Сізді пара алуға итермелейді;
 - Қорқытып алынатын параның (параға сатып алу) сомасы мен сипаты қандай;
 - Накты қандай әрекеттер (немесе әрекетсіздік) үшін Сізден пара талаптіледі немесе коммерциялық парыға сатыпалу жасалады;
 - Пара беру қай уақытта, қайжерде және қалай жүзеге сырыйлатын болады немесе коммерциялық парыға сатып алу жүзеге асырылатын болады.

5-тaraу. Сыбайлас жемқорлық сипатындағы жағдай кезіндегі жұмыскерлердің іс-қимылалгоритмі

5. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл жөніндегі уәкілетті органға жүгіnumen қатар қызметкерлер осы Нұсқаулыққа сәйкес басшылықты хабардар ету шараларын қабылдауы тиіс.

«Шиелі аудандық көп бейінді орталық ауруханасы» шаруашылық жүргізу құқығындағы коммуналдық мемлекеттік кәсіпорны басшысы бекіткен штат құрылымына сәйкес сыбайлас жемқорлық қылмыстар мен сыбайлас жемқорлық сипатындағы жағдайлар анықталған және/немесе олармен бетпе-бет келген кездегі барлық жұмыскерлер іс-қимылалгоритмін мынадай алгоритмін әзірледі:

Ұйымның орталық аппаратының жұмыскерлері

- цифрандыру департаментінің, заң департаментінің, сапа департаментінің, мемлекеттік есепке алу департаментінің және олардың құрылымдық бөлімдерінің жұмыскерлері Бас дәрігердің жетекшілік ететін орынбасарына және Комплаенс офицеріне хабарлауы тиіс;
- даму департаментінің, баспасөз қызметінің, бухгалтерлік есеп және есептілік бөлімінің қызметкерлері, Бас дәрігердің орынбасарлары, бас бухгалтер, мобиЛЬДІ даярлық маманы және HR-менеджер Комплаенс офицері мен Бас дәрігерге хабарлауы керек.

Ұйымның филиалдарының жұмыскерлері

- сынақ зертханасының, мемлекеттік есепке алу бөлімінің жұмыскерлері және жалпы мәселелер жөніндегі бас маман бас дәрігерге хабарлауы тиіс;
- Кәсіпорынның бас дәрігеріне Комплаенс офицеріне және Бас дәрігерге хабарлауы керек.

Бұл ретте жұмыскерлер мүмкіндігіне қарай өз уәждері бойынша дәлелдемелік негіздерін (куәлар, құжаттар, хаталмасу, оныңішінде мессенджерлер арқылы, аудио-және бейнематериалдар және т.б.) ұсынады және оны алгоритмге сәйкес уәкілетті органға және жоғары тұрган басшылыққа береді.

6-тaraу. Қарауындағылардың сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылығы үшін басшылардың жауапкершілігі

6. Сыбайлас жемқорлықтың алдын алуға бағытталған шараларды күшейту мақсатында сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылық, коммерциялық парага сатып алу және өздерінің лауазымдық міндеттерін орындау кезінде өзгеде қылмыстық құқық бұзушылықтар жасаған және кінәсі сотта дәлелденген қарамағандылары үшін басшыларға дербес жауапкершілік жүктейтін норма қарастырылған.

Кәсіпорын жұмыскері өзінің қызметтік міндеттерін орындау кезінде сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылық, коммерциялық сатып алу және өзге де қылмыстық құқық бұзушылық фактілері бойынша қылмыстық қудалау шеңберіне тартылған жағдайда, осы жұмыскер КР Еңбек кодексіне сәйкес

сотқадейінгі тергеп-тексеру жүргізу кезеңінде өзінің лауазымдық міндеттерін орындаудан шеттетіледі. Бұл жұмыскердің тікелейбасшысы жұмыскерді өз міндеттерін орындаудан шеттету үшін тиісті шаралар қабылдауға міндетті.

Тәртіптік жауаптылықта тарту түрлері келесідей:

- ескерту;
- сөгіс;
- қатаң сөгіс;
- еңбекшартын Еңбек кодексінде қарастырылған негіздермен Жұмыс берушінің бастамасымен бұзу.

Басшы өзіне тікелей бағынышты жұмыскерге қатысты занды күшіне енген сottың айыптау үкімі шыққан кезде немесе қылмыстық істі ақталмайтын негіздермен (рақымшылық жасау, ісжузінде өкіну, тараптардың татуласуы және т.б.) тоқтату туралы шешім қабылданған кезде жұмыстан шығуға өтініш беруі тиіс.

Жұмыстан шығу туралы өтініш басшыны лауазымға тағайындаған жауапты адамға беріледі. Жұмыстан шығару және тәртіптік жазақолдану туралы шешім қабылдау басшыны осы лауазымға тағайындаған тұлғаның құзыретінде болып табылады.

Басшыға жұмысынан кету үшін берілетін мерзім күнтізбелік 10 күнді құрайды.

Тікелей бағыныштылар келесілер болып табылады:

Ұйымның орталық аппараты

- Бас директор үшін–оның орынбасарлары, даму департаментінің басшысы, баспасөз қызметінің басшысы, бас бухгалтер, бухгалтерлік есепбөлімінің басшысы, мобиЛЬДІ даярлық жөніндегі маман, HR-менеджер, Комплаенс офицер және филиал директорлары;
- Бас директордың қамтамасыз ету жөніндегі орынбасары үшін–цифрландыру департаментінің, заң департаментінің және инженерлік-техникалық қамтамасыз ету басқармасының басшылары;
- Басдиректордың өндіріс жөніндегі орынбасары үшін–сапа және мемлекеттік есепке алу департаменттерінің басшылары;
- Бас бухгалтер үшін–бухгалтерлік есеп және есептілік бөлімінің басшысы;
- цифрландыру департаментінің басшысы үшін –акпараттық жүйелер және бизнес-процестерді автоматтандыру бөлімдерінің басшылары;
- заң департаментінің басшысы үшін–кадрлар және құжаттамалық қамтамасызету, құқықтық қамтамасыз ету, сатып алу және шарттарды сүйемелдеу бөлімдерінің басшылары;
- сапа департаментінің басшысы үшін–сапа инспекциясы, жағатехнологияларды енгізу және оның өндірістік-техникалық бөлімдерінің басшылары;
- мемлекеттік есепке алу департаментінің басшысы үшін–жолдар мен көпірлерді диагностикалау, ведомстволық сараптама және жол қауіпсіздігі бөлімдерінің басшылары;
- даму департаментінің басшысы үшін–жоспарлау бөлімінің және КРІ

бағалау секторының басшылары;

- акпараттық жүйелер бөлімнің басшысы үшін–бөлімнің барлық жұмыскерлері;
- бизнес-процестер бөлімнің басшысы үшін–бөлімнің барлық жұмыскерлері;
- құқықтық қамтамасыз ету бөлімнің басшысы үшін–бөлімнің барлық жұмыскерлері;
- кадрлар және құжаттамалық қамтамасыз ету бөлімнің басшысы үшін – бөлімнің барлық жұмыскерлері;
- сатып алу және келісімшарттарды сүйемелдеу бөлімнің басшысы үшін – бөлімнің барлық жұмыскерлері;
- өндірістік-техникалық бөлімнің басшысы үшін–бөлімнің барлық жұмыскерлері;
- инспекция бөлімнің басшысы үшін –бөлімнің барлық жұмыскерлері;
- жаңа технологияларды енгізу бөлімнің басшысы үшін –бөлімнің барлық жұмыскерлері;
- жолдар мен көпірлерді диагностикалау бөлімнің басшысы үшін–бөлімнің барлық жұмыскерлері;
- ведомстволық сараптама бөлімнің басшысы үшін–бөлімнің барлық жұмыскерлері;
- жол қауіпсіздігі бөлімнің басшысы үшін–бөлімнің барлық жұмыскерлері;
- жоспарлау бөлімнің басшысы үшін –бөлімнің барлық жұмыскерлері;
- КРІ секторының басшысы үшін–бөлімнің барлық жұмыскерлері;
- Бухгалтерлік есеп жәнеесептілік бөлімнің басшысы үшін–бөлімнің барлық жұмыскерлері;
- Баспасөз қызметінің басшысы үшін–баспасөз қызметінің барлық жұмыскерлері

Ұйымның Филиалдары

- филиал директоры үшін –сапа және мемлекеттік есепке алу бөлімнің басшысы, сынақ зертханасының менгерушісі және жалпы мәселелер жөніндегі басмаман;
 - сапа және мемлекеттік есепке алу бөлімнің басшысы үшін –бөлімнің барлық жұмыскерлері;
 - сынақ зертханасының менгерушісі үшін –сынақ зертханасының барлық жұмыскерлері.
7. Тікелей бағынышты жұмыскері сыйбайлас жемқорлық сипатындағы құқық бұзушылықты жасаған жағдайда басшы осы лауазымға тағайындалғанкүннен бастап 3 ай өткен соң дербес жауаптылықта болатынын назарға алуқажет.
- Бұл ретте жоғарыда көрсетілген жауапкершілік "Сыйбайлас жемқорлыққақарсы іс-қимыл туралы" Қазақстан Республикасы Заңының 24-бабына сәйкес тікелей бағынышты адам жасаған сыйбайлас жемқорлық құқық бұзушылық фактісі туралы өзбеті мен хабарлаған басшылыққа қолданылмайды.
8. Кәсіпорын жұмыскерінің өз лауазымдық міндеттерін орындауды кезінде

сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылық, коммерциялық сатып алу және өзге де қылмысты құқық бұзушылық фактісі туралы хабарлаған немесе кәсіпорын жұмыскерлерінің лауазымдық міндеттерін орындауы кезіндегі сыбайлас жемқорлық, коммерциялық сатыпалу және өзгедек ылмыстық құқық бұзушылықтарына қарсы іс-қимылғана өзгеше түрде жәрдем көрсеткен жұмыскер мемлекеттің қорғауында болады және Қазақстан Республикасының Үкіметі белгілеген тәртіппен көтермеленеді.

9. Осы ережелер сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылық фактісі туралы көрінеу жалған ақпартты хабарлаған адамдарға қолданылмайды, олар заңға сәйкес жауапты болады.
10. Кәсіпорын жұмыскерлерінің өз лауазымдық міндеттерін орындауы кезінде сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимылға, коммерциялық сатып алуғажәне өзге де қылмыстық құқық бұзушылықтарға жәрдем көрсететін қызметкер туралы ақпарат мемлекеттік құпия болып табылады жәнезанда белгіленген тәртіппен ұсынылады. Көрсетілген ақпаратты жария ету заңда белгіленген жауаптылыққа әкеледі.

7. Қорытынды ережелер

11. Нұсқаулық Бас дәрігермен бекіткен күннен бастап 5(бес) жұмысқуніткеннен кейін қолданысқа енгізіледі.
12. Нұсқаулыққа енгізілетін өзгерістер/толықтырулар Бас дәрігердің бекіткенкүннен бастап күшіне енеді.

Әзірлеуші Ханғұл
лауазымы

Ханғұл
көзі

Асанов Қусанды
тегі, аты-жөні